

7. april 2017

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000 E info@lf.dk
F +45 3339 4141 W www.lf.dk

Fødevareklyngens nationaløkonomiske fodaftryk

Ved hjælp af input-output modellering beregnes fødevareklyngens nationaløkonomiske fodaftryk. Det nationaløkonomiske fodaftryk måler det bidrag, fødevareklyngen giver til beskæftigelse og indkomst. Opgørelsen inkluderer det direkte bidrag fra fødevareklyngens egne erhverv, men også det indirekte bidrag i den øvrige økonomi, som følge af de krav til varer og tjenester, fødevareklyngen kræver fra andre af økonomiens sektorer.

- Fødevareklyngens direkte og indirekte bidrag til indkomstdannelsen kan i 2015 opgøres til 110,6 mia. kr. svarende til 5,6 pct. af BNP
- Fødevareklyngens direkte og indirekte bidrag til beskæftigelsen kan opgøres til 190.000 personer eller 180.000 fuldtidsbeskæftiget
- Ca. $\frac{3}{4}$ af disse effekter kan henføres til fødevareklyngens eksport
- Fødevareklyngens nettoeksport/nettovalutaindtjening kan opgøres til 90 mia. kr.
- Betragtes alene landbrugskomplekset, defineret som primærlandbruget og nært tilknyttede forarbejdningssektorer, kan beskæftigelsen opgøres til 122.000 personer. Landbrugskomplekset bidrager endvidere med 63,8 mia. kr. til indkomstdannelsen samt en nettoeksport på 48,6 mia.kr.
- Fødevareklyngens eksport til Tyskland og Kina inkl. Hong Kong bidrager hver især med hhv. knap 26.000 og 14.000 arbejdspladser. Dermed er disse lande dem, der giver det største bidrag til fødevareklyngens direkte og indirekte beskæftigelse.

Tidligere beregninger undervurderer fødevareklyngens beskæftigelsesbidrag

Hidtidige beregninger fra Landbrug & Fødevarer for fødevareklyngens betydning for indkomst og beskæftigelse har anvendt en definition af fødevareklyngen, der ikke er helt identisk med Landbrug & Fødevarers eksportopgørelse. De tidligere beregninger har ikke medtaget aktivitetsskabelsen fra fx agroindustrien og produktion af enzymer, ligesom engroshandel for fødevareklyngens eksport har været udeladt. Landbrug & Fødevarer har nu gennemført et arbejde for at sikre, at der er konsistens mellem definitionen af fødevareklyngen som den anvendes i eksportopgørelsen og ved opgørelse af beskæftigelse og indkomst.

Da det ikke var muligt at inddrage agroindustrien og visse andre produkter

Baggrunden for at opgørelsen af beskæftigelse og indkomst ikke tidligere har inddraget alle varer er, at disse varer i en nationalregnskabssammenhæng produceres i sektorer, hvori der indgår produktion af varer, der ikke er en del af fødevareklyngen. Derfor har det ikke været muligt at inddrage disse varer ud fra de nationalregnskabsdata, der umiddelbart foreligger hos Danmarks Statistik.

Landbrug & Fødevarer har nu udarbejdet nyt datagrundlag, der medtager den manglende produktion

Beregning af beskæftigelse og indkomst tager udgangspunkt i input-output modeller baseret på nationalregnskabets input-output tabeller fra Danmarks Statistik. Landbrug & Fødevarer har dog hidtil baseret modelberegningerne på landbrugsspecifikke input-output tabeller, som har været leveret af Institut for Fødevarer og Ressourceøkonomi på Københavns Universitet. Udarbejdelse af disse tabeller foretages nu i regi af Landbrug & Fødevarer, og i denne sammenhæng har Landbrug & Fødevarer udvidet dette arbejde således, at det omfatter hele fødevareklyngen. I de landbrugsspecifikke input-output tabeller udvides nationalregnskabets ene landbrugssektor til et større antal driftsgrene (for tiden 16). Arbejdet med de landbrugsspecifikke input-output tabeller kan føres tilbage til midten af 1980'erne, hvor Dubgaard & Gravgaard (1984) udviklede disse på det daværende Statens Jordbrugsøkonomiske Institut.

I tabel 1 er produktion og eksport angivet for den hidtidige fødevareklynge for 2012, som er den senest offentliggjorte input-output tabel fra Danmarks Statistik. Med denne definition finder fødevareklyngens produktion sted i 8 sektorer således, at den samlede produktion af varer og tjenester kan opgøres til 224 mia. kr. Eksporten fra disse sektorer er opgjort i basispriser, dvs. ved pris ab producent samt i køberpriser, dvs. basispriser tillagt engrosavancer samt skatter og afgifter. Informationerne i tabel 1 kan give et indtryk af, hvilken betydning det har, at der anvendes forskellige definitioner for fødevareklyngen.

Tabel 1. **Produktion og eksport ved hidtidig klyngedefinition 2012, mio. kr.**

Sektor	Produktion	Eksport, basis priser	Eksport, køber priser
Landbrug og gartneri	79.896	22.619	25.682
Fiskeri	4.307	2.926	3.403
Slagterier	40.796	30.533	32.092
Fiskeindustri	11.522	8.338	9.288
Mejerier	33.362	19.278	21.305
Bagerier, brødfabrikker mv.	11.931	2.961	3.411
Anden fødevareindustri	32.778	13.872	15.698
Drikkevareindustri	9.844	3.520	3.937
Fødevareklyngen i alt	224.437	104.048	114.816
Heraf tjeneste eksport		2.314	2.314
Dansk vareeksport i alt		101.734	112.502
Reeksport		14.994	17.504
Vareeksport i alt		116.728	130.007

Kilde: Egne beregninger pba. Input-output tabel fra Danmarks Statistik samt de bagvedliggende varebalancer.

Landbrug & Fødevarer opgør fødevareklyngens vareeksport ud fra udenrigshandelsstatistikken, hvor eksporten inkluderer engrosavancer, skatter og afgifter, dvs. at eksportværdien opgøres i køberpriser. Endvidere medtages reeksporten i udenrigshandelsstatistikken mens tjenesteeksporten er udeladt. I 2012 var fødevareklyngens vareeksport på 152 mia. kr.

Betragtes sidste søjle i tabel 1 fremgår det, at eksporten af danske varer- og tjenester kan opgøres til 114,8 mia. kr. Fratrækkes tjenesteeksporten og

tillægges reeksporten kan den samlede eksport opgøres til 130 mia. kr. Vareeksporten er således 22 mia. kr. mindre ved beregning af fødevareklyngens beskæftigelse sammenlignet med eksportopgørelsen. Derfor er det også forventeligt at produktionsniveauet vil være mindre, når der tages udgangspunkt i input-output tabellens information om de 8 klyngeerhverv. Dermed undervurderes fødevareklyngens beskæftigelse med den hidtil anvendte metode.

Forskellen mellem de to opgørelser består i, at det ikke tidligere har været muligt at isolere produktionen af de varer i fødevareklyngen, som produceres af andre sektorer end de 8 i tabel 1. Som nævnt har Landbrug & Fødevarer nu udskilt de manglende varer således, at de kan medtages i beskæftigelses- og indkomstberegningerne. De metodemæssige overvejelser bag harmonisering af fødevareklyngebegrebet er dokumenteret i et selvstændigt notat, som kan findes på www.lf.dk.

Den produktion der er tilføjet fremgår af tabel 2, hvor de er samlet i kemi og øvrige biobaserede produkter samt agroindustri. Kemi og øvrige biobaserede produkter består hovedsageligt af produktion af gødning og pesticider. Agroindustri består af maskiner og materiel til landbrug og fødevarerindustri. Endelig er der tilføjet produktion af engroshandel. Disse omfatter engrosavancer på fødevareklyngens eksport. Baggrunden for at der alene medtages avancer på eksporten er at fødevareklyngens leverancer til den indenlandske økonomi kan erstattes af import. Engroshandlen omfatter bl.a. København Fur og KMC.

Tabel 2. **Produktion og eksport ved den harmoniserede klyngedefinition 2012, mio. kr.**

Sektor	Produktion, basispriser	Eksport, basispriser	Eksport, køberpriser
Hidtidige klynge, tabel 1	224.437	104.048	114.816
Kemi og øvrige biobaseret produkter	12.964	10.064	11.363
Agroindustri	10.856	5.986	6.922
Engroshandel	16.166		
Udvidet fødevareklyngen i alt	264.422	120.098	133.101
Reeksport		18.580	21.716
Eksport inkl. Reeksport		138.678	154.817
Heraf tjeneste eksport		2.314	2.314
Vareeksport i alt		136.364	152.503

Kilde: Egne beregninger pba. Input-output tabel fra Danmarks Statistik samt de bagvedliggende varebalancer.

Harmonisering af fødevareklyngen betyder at produktion og beskæftigelse bliver beregnet noget højere

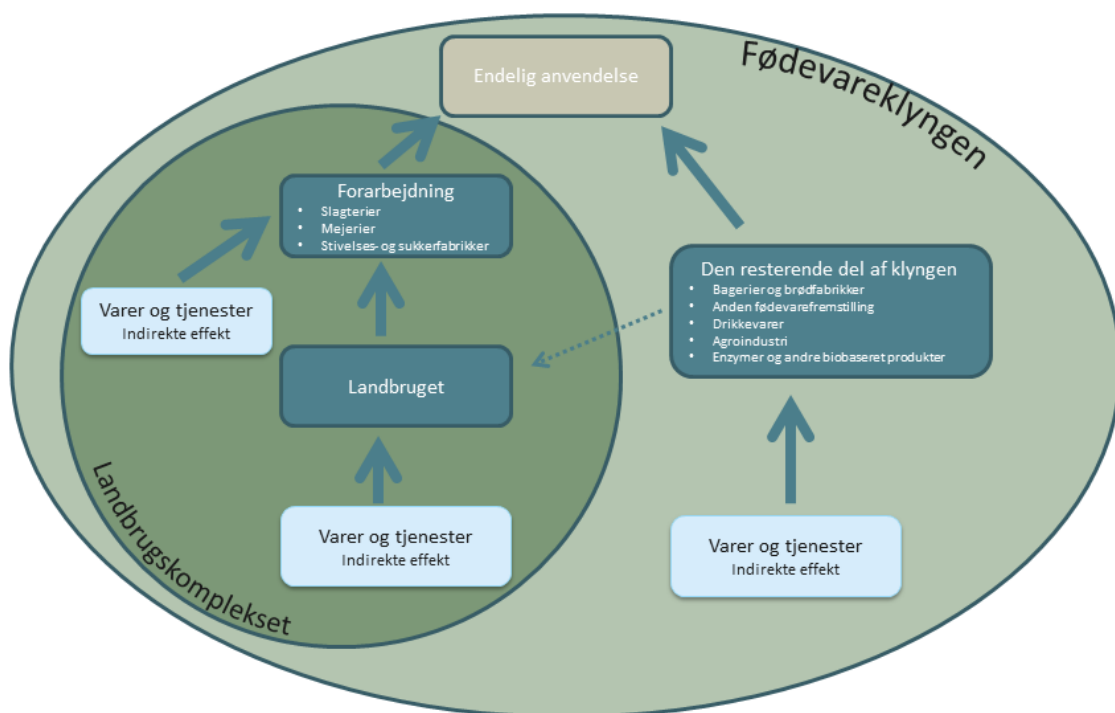
Den samlede produktion i fødevareklyngen kan således opgøres til 264 mia. kr., mens eksporten inkl. reeksport men ekskl. tjenesteeksport kan opgøres til 152 mia. kr. Der er således skabt harmoni mellem eksporten opgjort fra udenrigshandlen og eksporten opgjort fra nationalregnskabet.

Konsekvensen af denne harmonisering af fødevareklyngen er således, at der i beskæftigelses- og indkomstberegningerne nu inddrages en noget større produktion, hvorfor fødevareklyngens betydning for indkomst og beskæftigelse også bliver noget større end tidligere angivet.

Input-output modellen

Beregninger med udgangspunkt i input-output modeller

I en nationalregnskabssammenhæng leveres fødevareklyngens produktion i sidste ende til endelig anvendelse. Endelig anvendelse defineres i nationalregnskabet som leverancer til det private forbrug, det offentlige forbrug, eksport, investeringsgoder samt lagerændringer. Når fødevareklyngen leverer til fx eksportmarkederne, skabes ikke kun produktion i de erhverv der tilhører fødevareklyngen, der skabes tillige produktion i den øvrige økonomi, idet fødevareklyngens erhverv har brug for varer og serviceydelser for at realisere produktionen.



Figur 1. Fødevarer, direkte og indirekte effekter

Input-output modeller inddrager alle intersektorale sammenhænge

Metodetilgangen er illustreret i figur 1, hvor de direkte effekter skabes af sektorer i de mørkeblå kasser og deres leverancer til endelig anvendelse. For at fødevareklyngen kan realisere denne produktion, kræves en indsats af varer og tjenester fra andre erhverv og udlandet. Den aktivitet der skabes heraf, er således den indirekte produktion som fødevareklyngen er årsag til. Input-output tabeller og modeller er netop opstillet til at kunne fange disse intersektorale sammenhænge.

Hvis fx agroindustrien eksporterer for en produktionsværdi på 1 mio. kr., er den direkte effekt således en produktion på 1 mio. kr. i agroindustrien. For at agroindustrien kan producere for 1 mio. kr. kræves en indsats af varer og serviceydelser fra de øvrige sektorer i økonomien, og disse vil igen kræve varer og serviceydelser fra andre sektorer. Dermed breder de indirekte effekter sig som ringe i vandet, og effekten på økonomiens samlede produktion vil derfor altid være større end 1 mio. kr. På samme måde kan beskæftigelsen og indkomst (løn samt overskud) opgøres som den direkte effekt i agroindustrien samt den indirekte effekt på beskæftigelse og indkomst i alle de øvrige sektorer, der bliver aktiveret.

Den relative størrelse af de indirekte effekter afhænger bl.a. af importindholdet i de varer og tjenester, der indirekte kræves. Da importen ikke skaber aktivitet i den danske økonomi vil det gælde, at jo større importindholdet er, desto mindre bliver de indirekte effekter.

Landbrugskomplekset er en del af fødevareklyngen

Figur 1 illustrerer yderligere, at der kan opstilles en delmængde af fødevareklyngen, som her er benævnt landbrugskomplekset. Denne er defineret ud fra hvilke produktioner, der i dansk økonomi i stor grad må acceptere at deres produktion følger de råvaremængder, landbruget producerer. Disse består af slagterierne, mejerierne, stivelses- og sukkerfabrikkerne, samt de indirekte effekter, der opstår som følge af landbrugets og forarbejdningindustriens efterspørgsel efter varer og tjenesteydelser.

Det beregnede bidrag fra fødevareklyngen

Modelberegninger med udgangspunkt i endeligt nationalregnskab

Modelberegninger af fødevareklyngens direkte og indirekte betydning for indkomst og beskæftigelse tager udgangspunkt i den senest tilgængelige input-output tabel fra 2012. Resultater for efterfølgende år inddrager relevante tilgængelige data om mængde- og prisudvikling samt endelige beskæftigelsesoplysninger.

Fødevareklyngen bidrager med knap 111 mia.kr. til den samlede indkomst

I tabel 3 ses fødevareklyngens direkte og indirekte effekt på indkomstopgørelsen. Medtages både direkte og indirekte effekter kan fødevareklyngens bidrag til den samlede indkomst i Danmark, i 2015, opgøres til 110,7 mia. kr. målt ved bruttofaktorindkomsten (5,6 pct. af BNP).

Tabel 3. Fødevareklyngens betydning for indkomsten, direkte og indirekte effekter, mio. kr.

	2012	2013	2014	2015
Produktionsværdi	342.331	350.099	347.968	349.257
- Forbrug i produktionen	235.317	244.495	240.567	243.970
Bruttoværditilvækst	107.014	105.603	107.401	105.286
- Andre produktionskatte, netto	-6.129	-5.788	-5.302	-5.380
Bruttofaktorindkomst	113.143	111.392	112.702	110.666
- Aflønning af ansatte	56.782	58.434	59.101	60.287
Bruttooverskud af produktion og blandet indkomst	56.361	52.958	53.602	50.380

Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers input-output model.

Anm: 2012 er baseret på endeligt nationalregnskab mens 2013-15 er opdateret med udvikling i produktion, priser og beskæftigelse.

Heraf bidrager landbrugskomplekset med 63,8 mia. kr.

I Landbrug & Fødevarers input-output tabel finder produktion og beskæftigelse sted i 139 sektorer, heraf 16 primære landbrugssektorer. Input-output beregningerne tager udgangspunkt i hver primærsektor og dertil tæt knyttede forarbejdningssektorer. Fx beregnes den primære kvæg- og mælkesektor sammen med mejerier og kvægslagterier. Beskæftigelses- og indkomstopgørelsen kan derfor opgøres meget detaljeret. I Tabel 4 er således vist en mere detaljeret indkomstopgørelse for 2015. Produktion af salgsafgrøder inkl. sukker- og stivelsesfabrikker førte således til en direkte og indirekte bruttofaktorindkomst på 15,3 mia. kr. De animalske sektorer inkl. slagterier og mejerier bidrog med 43,7 mia. kr. til den samlede indkomstdannelse. Summeres over landbrugssektorerne og deres tæt knyttede forarbejdnings-

sektorer, her benævnt landbrugskomplekset, kan den samlede direkte- og indirekte bruttofaktoringkomst opgøres til 63,8 mia. kr. Landbrugskomplekset udgør således 55 pct. af fødevareklyngen opgjort ved bruttofaktoringkomsten.

Tabel 4. Detaljeret indkomstopgørelse for fødevareklyngen, direkte og indirekte effekter, 2015 mio. kr.

	Salgs- afg røder	Animalsk	Gartneri	Landbrugs- komplekset	Fiskeri	Øvrige	Fødevare- klyngen i alt
Produktionsværdi	37.648	166.197	8.477	212.322	37.142	99.793	349.257
- Forbrug i produktionen	26.377	124.076	3.679	154.132	26.804	63.035	243.970
Bruttoværditilvækst	11.271	42.122	4.798	58.190	10.338	36.758	105.286
- Andre produktionsskatter, netto	-3.983	-1.612	-34	-5.629	154	95	-5.380
Bruttofaktoringkomst	15.254	43.734	4.832	63.819	10.184	36.664	110.666
- Aflønning af ansatte	6.247	24.299	2.379	32.925	5.865	21.497	60.287
Bruttooverskud af produktion og blandet indkomst	9.007	19.435	2.453	30.894	4.319	15.167	50.380

Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers input-output model.

Anm: I billaget findes en opgørelse af fødevareklyngens bruttofaktoringkomst med større detaljeringsgrad.

Fødevareklyngens bidrag til beskæftigelsen opgøres til 190.000

Fødevareklyngens direkte og indirekte bidrag til beskæftigelsen fremgår af tabel 5 og 6. Samlet kan fødevareklyngens bidrag til beskæftigelsen opgøres til 190.000 i 2015. Opgjort ved antal fuldtidsbeskæftigede er beskæftigelsesbidraget 180.000 personer, jf. tabel 6.

Tabel 5. Fødevareklyngens beskæftigelse, 1.000 personer, direkte og indirekte effekter

	2012	2013	2014	2015
Landbrug og gartner	62	63	63	63
Fiskeri	3	3	3	3
Primærproduktion	65	65	66	65
Slagterier	14	14	14	13
Fiskeindustri	3	3	4	4
Mejerier	7	8	6	6
Bagerier, brødfabrikker mm.	14	14	15	16
Anden Fødevareindustri	9	8	8	9
Drikkevareindustri	4	3	4	3
Forarbejdning i alt	51	50	51	51
Engrosvirksomheder	19	20	20	20
Forsynings- og servicevirksomheder	53	53	53	53
Fødevareklyngen i alt	188	189	189	190

Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers input-output model.

Anm: 2012 er baseret på endeligt nationalregnskab mens 2013-15 er opdateret med udvikling i produktion, priser og beskæftigelse.

Tabel 6. **Fødevarerklængens beskæftigelse, 1.000 fuldtidspersoner, direkte og indirekte effekter**

	2012	2013	2014	2015
Landbrug og gartner	63	64	64	64
Fiskeri	2	2	2	2
Primærproduktion	65	66	66	66
Slagterier	14	14	14	13
Fiskeindustri	2	3	4	4
Mejerier	7	7	6	6
Bagerier, brødfabrikker mm.	9	9	10	10
Anden Fødevarerindustri	8	8	8	9
Drikkevarerindustri	3	3	4	3
Forarbejdning i alt	44	44	45	46
Engrosvirksomheder	19	19	19	19
Forsynings- og servicevirksomheder	49	49	49	49
Fødevarerklængen i alt	177	178	178	180

Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers input-output model.

Anm: 2012 er baseret på endeligt nationalregnskab mens 2013-15 er opdateret med udvikling i produktion, priser og beskæftigelse.

Heraf bidrager landbrugskomplekset med 122.000 personer

I tabel 7 er beskæftigelsen for 2015 opgjort med større detaljeringsgrad. Produktion af salgsafgrøder bidrager direkte og indirekte med knap 27.000 personer, mens den animalske produktion bidrager med knap 85.000 personer. Samlet kan landbrugskompleksets beskæftigelsesbidrag opgøres til 122.000 svarende til 61 pct. af den samlede fødevarerklænge.

Tabel 7. **Fødevarerklængens beskæftigelse, 2015, 1.000 personer, direkte og indirekte effekter**

	Salgsafgrøder	Animalsk	Gartneri	Landbrugskomplekset	Fiskeri	Øvrige	Fødevarerklængen i alt
Landbrug og gartner	18,3	38,1	6,4	62,8	0,0	0,0	62,8
Fiskeri	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6	0,0	2,6
Primærproduktion	18,3	38,1	6,4	62,8	2,6	0,0	65,3
Slagterier	0,0	13,1	0,0	13,1	0,0	0,0	13,1
Fiskeindustri	0,0	0,1	0,0	0,1	4,4	0,0	4,5
Mejerier	0,0	6,0	0,0	6,0	0,0	0,0	6,0
Bagerier, brødfabrikker mm.	1,1	0,2	0,0	1,3	0,0	14,5	15,7
Anden Fødevarerindustri	0,6	2,0	0,0	2,6	0,1	6,1	8,8
Drikkevarerindustri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	3,0
Forarbejdning i alt	1,7	21,3	0,0	23,0	4,5	23,6	51,1
Engrosvirksomheder	1,8	6,8	1,0	9,5	3,0	7,5	20,0
Forsynings- og servicevirksomheder	6,8	18,4	1,2	26,5	3,9	23,1	53,4
Fødevarerklængen i alt	28,6	84,6	8,6	121,8	13,9	54,1	189,8

Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers input-output model.

Anm: I billaget findes en opgørelse af fødevarerklængens beskæftigelse med større detaljeringsgrad.

Vareeksportens bidrag og netto-eksporten

Fødevarerklængens eksport bidrager med godt 90 mia. kr. til Danmarks bruttofaktoriindkomst

Indkomstdannelse og beskæftigelse afledt af eksporten kan beregnes ved alene at lade fødevarerklængens eksport indgå i modellen. I 2015 var fødevarerklængens vareeksport 157 mia. kr. En del af denne eksport er reeksport som alene bidrager til produktion i dansk økonomi gennem engrosaktivite-

ten. Trækkes reeksporten ud af den samlede eksport kan vareeksport af dansk oprindelse opgøres til 137 mia. kr.

Eksporten skabte direkte og indirekte en produktionsværdi på 260 mia. kr., jf. tabel 3. Fratrækkes forbrug i produktionen og andre produktionsskatter, kan eksportens direkte og indirekte bidrag til bruttofaktorindkomsten for 2015 opgøres til 90 mia. kr. eller 4,5 pct. af BNP.

Tabel 8. **Direkte og indirekte indkomsteffekt af fødevareklyngens eksport, mio. kr.**

	2012	2013	2014	2015
Produktionsværdi	257.874	268.033	260.240	259.888
- Forbrug i produktionen	174.232	180.635	176.947	174.004
Bruttoværditilvækst	83.642	87.398	83.293	85.884
- Andre produktionsskatter, netto	-3.943	-4.008	-4.072	-4.232
Bruttofaktorindkomst	87.586	91.406	87.366	90.115
- Aflønning af ansatte	43.482	45.176	45.407	45.464
Bruttooverskud af produktion og blandet indkomst	44.104	46.230	41.959	44.651

Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers input-output model.

Anm: 2012 er baseret på endeligt nationalregnskab mens 2013-15 er opdateret med udvikling i produktion, priser og beskæftigelse.

Eksporten trækker 139.000 arbejdspladser

Eksportens direkte og indirekte effekt på beskæftigelsen kan opgøres til 139.000 personer, svarende til 73 pct. af fødevareklyngens samlede beskæftigelse. Samlet set bidrager eksporten altså med cirka ¼ til fødevareklyngens samfundsøkonomiske betydning.

Tabel 9. **Beskæftigelseseffekter af fødevareklyngens eksport, 1.000 personer**

	2012	2013	2014	2015
Landbrug og gartner	42	43	43	44
Fiskeri	2	3	3	2
Primærproduktion	45	46	46	47
Slagterier	11	12	11	10
Fiskeindustri	2	2	2	2
Mejerier	4	4	4	4
Bagerier, brødfabrikker mm.	4	4	4	4
Anden Fødevareindustri	7	6	6	6
Drikkevareindustri	1	2	1	1
Forarbejdning i alt	29	29	28	27
Engrosvirksomheder	18	18	19	19
Forsynings- og servicevirksomheder	47	47	47	46
Fødevareklyngen i alt	138	140	140	139

Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers input-output model.

Anm: 2012 er baseret på endeligt nationalregnskab mens 2013-15 er opdateret med udvikling i produktion, priser og beskæftigelse.

Og en nettoeksport på knap 90 mia. kr.

Isoleret set siger et erhvervs eksportværdi intet om erhvervets betydning for valutaandtjenning. Der kan være erhverv med stor eksport, men som samtidig kræver en meget stor import for at realisere produktionen. Betragtes i stedet netto-eksporten defineret som eksportværdien fratrukket den direkte og indirekte import, som produktion af eksporten kræver, fås et bedre mål for det bidrag, erhvervet giver til samfundet. Som nævnt oven for kunne den samlede dansk produceret eksport fra fødevareklyngen opgøres til 137 mia. kr. i 2015. Denne eksport krævede en direkte og indirekte import på i alt 46,6 mia. kr. Fødevareklyngens nettoeksport kunne derfor opgøres til 90 mia. kr. Heraf bidrager landbrugskomplekset med knap 48,6 mia.

Tabel 10. **Fødevareklyngens nettoeksport, mio. kr.**

	2012	2013	2014	2015
Vareeksport	132.553	137.411	133.141	136.961
Krævet vare og tjeneste import	44.357	45.205	45.148	46.604
Nettoeksport	88.197	92.207	87.993	90.357
----- Heraf landbrugskomplekset -----				
Vareeksport	74.092	75.407	70.823	72.415
Krævet vare og tjeneste import	23.193	23.568	23.287	23.836
Nettoeksport	50.898	51.839	47.536	48.579

Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers input-output model

Anm: 2012 er baseret på endeligt nationalregnskab mens 2013-15 er opdateret med udvikling i produktion, priser og beskæftigelse.

Vareeksportens bidrag fordelt på lande

Udenrigshandelsstatistikken tillader en opdeling på lande og derfor også en opdeling af eksportafhængig jobs på lande. I 2015 var knap 26.000 af fødevareklyngens arbejdspladser baseret på produktion til det tyske marked. Kinas (inkl. Hong Kong) betydning har gennem en årrække haft en stigende betydning for fødevareklyngens eksport. I 2015 var Kina for første gang det næst vigtigste marked opgjort ved antal arbejdspladser. Den sidste kolonne i tabel 11 viser eksportværdien i 2015, heraf fremgår at Tyskland og Kina også målt ved eksportværdien var de mest betydningsfulde i 2015. Betragtes de øvrige lande fremgår, at der ikke altid er en præcis sammenhæng mellem rangordning af eksportværdi og beskæftigelse. Årsagen er at sammensætningen af de varer, der eksporteres til de enkelte lande, kan have forskellige krav til arbejdskraftsindsats i produktionen.

Tabel 11. **Vareeksportens betydning for beskæftigelsen fordelt på lande, antal personer.**

	2012	2013	2014	2015	Eksport værdi 2015, mio. kr.
	----- antal personer -----				
Tyskland	28,131	28,990	28,815	25,902	26.153
Kina inkl. Hong Kong	9,753	11,179	11,278	13,681	16.318
UK	12,878	12,453	12,578	12,030	12.942
Sverige	12,989	13,205	12,345	11,610	14.206
Polen	5,375	6,103	6,262	6,343	6.234
Holland	4,832	5,272	5,996	5,656	5.921
Italien	5,212	5,236	5,465	5,334	6.259
Japan	5,854	5,891	5,726	5,144	4.922
Norge	4,775	4,858	4,891	4,686	6.595
USA	3,835	3,990	4,044	4,347	4.972

Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers input-output model.

Anm: 2012 er baseret på endeligt nationalregnskab mens 2013-15 er opdateret med udvikling i produktion, priser og beskæftigelse.

Litteratur

Alex Dubgaard og Ole Gravgaard Pedersen (1984). En input-output model for det danske fødevarer system. Statens Jordbrugsøkonomiske Institut, Rapport nr. 19



Landbrug & Fødevarer

Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141

E info@lf.dk
W www.lf.dk

Yderligere kontakt

Lars-Bo Jacobsen
Frank Øland

3339 4472 lbja@lf.dk
20123 789 frha@lf.dk

Tabel A.1 Fødevarerklængens beskæftigelse, 2015, 1.000 personer, direkte og indirekte effekter.

	Salgsafgrøder	Grovfoder	Kvæg	Svin	Fjerkræ	Pelsdyr	Gartneri	Landbrugs- komplekset	Fiskeri	Øvrige klyngen i alt	Fødevarer- klyngen i alt
Landbrug og gartneri	18,3	6,3	12,5	12,9	0,6	5,9	6,4	62,8	0,0	0,0	62,8
Fiskeri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6	0,0	2,6
Primærproduktion	18,3	6,3	12,5	12,9	0,6	5,9	6,4	61,8	3,5	0,0	65,3
Slagterier	0,0	0,0	1,4	10,3	1,4	0,0	0,0	13,1	0,0	0,0	13,1
Fiskeindustri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	4,4	0,0	4,5
Mejerier	0,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	0,0	6,0
Bagerier, brødfabrikker mm.	1,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	14,5	15,7
Anden fødevarerindustri	0,6	0,0	0,5	1,3	0,2	0,0	0,0	2,6	0,1	6,1	8,8
Drikkevarerindustri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	3,0
Forarbejdning i alt	1,7	0,0	7,8	11,7	1,6	0,1	0,0	23,0	4,5	23,6	51,1
Engrosvirksomheder	1,8	0,3	2,8	2,8	0,5	0,5	1,0	9,5	3,0	7,5	20,0
Forsynings- og servicevirksomheder	6,8	2,1	7,4	7,2	0,8	1,0	1,2	26,5	3,9	23,1	53,4
I alt	28,6	8,6	30,5	34,6	3,5	7,5	8,6	120,9	14,9	54,1	189,8

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Landbrug & Fødevarers input-output model.

Tabel A.2 Fødevarerklængens beskæftigelse, 2015, 1.000 fuldtidspersoner, direkte og indirekte effekter.

	Salgsafgrøder	Grovfoder	Kvæg	Svin	Fjerkræ	Pelsdyr	Gartneri	Landbrugs- komplekset	Fiskeri	Øvrige klyngen i alt	Fødevarer- klyngen i alt
Landbrug og gartneri	18,6	6,4	12,7	13,1	0,6	6,0	6,5	64,0	0,0	0,0	64,0
Fiskeri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	2,0
Primærproduktion	18,6	6,4	12,7	13,1	0,6	6,0	6,5	63,3	2,6	0,0	66,0
Slagterier	0,0	0,0	1,4	10,4	1,4	0,0	0,0	13,3	0,0	0,0	13,3
Fiskeindustri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	4,1	0,0	4,2
Mejerier	0,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	0,0	6,0
Bagerier, brødfabrikker mm.	0,7	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	9,6	10,4
Anden fødevarerindustri	0,6	0,0	0,4	1,3	0,2	0,0	0,0	2,5	0,1	5,9	8,6
Drikkevarerindustri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,1	3,1
Forarbejdning i alt	1,4	0,0	7,8	11,8	1,6	0,1	0,0	22,8	4,2	18,6	45,5
Engrosvirksomheder	1,7	0,2	2,7	2,7	0,5	0,5	0,9	9,2	2,9	7,2	19,2
Forsynings- og servicevirksomheder	6,3	1,9	6,7	6,4	0,7	0,9	1,1	24,1	3,5	21,4	49,0
I alt	28,0	8,6	29,9	34,1	3,4	7,5	8,5	119,3	13,2	47,2	179,7

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Landbrug & Fødevarers input-output model.

Table A.3 Fødevarerklængens bruttofaktorindkomst, 2015, mio. kr., direkte og indirekte effekter.

	Salgsafgrøder	Grovfoder	Kvæg	Svin	Fjerkræ	Pelsdyr	Gartneri	Landbrugs- komplekset	Fiskeri	Øvrige	Fødevarer- klængen i alt
Landbrug og gartneri	6.918	2.087	2.670	2.556	921	179	3.357	18.688	0	0	18.688
Fiskeri	0	0	0	0	0	0	0	0	1.435	0	1.435
Primærproduktion	6.918	2.087	2.670	2.556	921	179	3.357	18.688	1.435	0	20.123
Slagterier	0	0	-596	8.511	855	0	0	8.770	0	0	8.770
Fiskeindustri	0	0	0	14	0	72	0	87	3.688	0	3.775
Mejerier	0	0	7.685	8	1	0	0	7.694	0	0	7.694
Bagerier, brødfabriker mm.	272	0	9	25	3	0	0	309	0	3.542	3.851
Anden fødevarerindustri	424	0	304	871	114	30	0	1.744	72	4.046	5.862
Drikkevarerindustri	0	0	2	2	0	0	0	4	0	3.140	3.144
Forarbejdning i alt	697	0	7.404	9.431	974	102	0	18.607	3.760	10.728	33.096
Erhvervs virksomheder	1.241	178	1.915	1.946	331	343	666	6.620	2.092	5.192	13.904
Forsynings- og servicevirksomheder	6.399	2.047	4.862	4.682	511	595	808	19.904	2.897	20.743	43.544
I alt	15.254	4.312	16.851	18.615	2.737	1.219	4.832	63.819	10.184	36.664	110.666

Kilde: Egne beregninger pba. Landbrug & Fødevarers input-output model.